

Juryrapport Thea Beckman-prijs 2024

Bij de toekenning van de Thea Beckmanprijs wordt onderscheid gemaakt tussen twee leeftijdsdoelgroepen, die om en om bekroond worden. Voor de Thea Beckmanprijs 2024 selecteerde de jury oorspronkelijk Nederlandstalige historische jeugdboeken voor lezers tot 12 jaar. Daarbij is gekeken naar titels die sinds 2022, de laatste keer dat de prijs voor deze doelgroep uitgereikt is, zijn verschenen.

Het aanbod was 45 historische jeugdboeken groot, vandaar dat de longlist dit jaar maar liefst twaalf en de shortlist zes titels telt. De jury heeft veel boeken met plezier gelezen. De onderwerpskeuze verbreedt zich nog steeds. Het laat zien dat de aandacht voor geschiedenis toeneemt en verschillende zienswijzen en opvattingen naast elkaar mogen bestaan. Koloniale en postkoloniale thematiek is goed vertegenwoordigd en komt langszij bij de vanouds dominante hoeveelheid jeugdliteratuur over de Tweede Wereldoorlog. Sterker: voor het eerst sinds onze mensenheugenis heeft dit jaar geen boek over de Tweede Wereldoorlog de shortlist gehaald.

Onder de criteria die de jury heeft toegepast, is een gelijkwaardige rol weggelegd voor literaire kwaliteit en historische zeggingskracht. De zes boeken die uiteindelijk door ons zijn genomineerd, bieden stuk voor stuk mooie en meeslepende verhalen, goed verteld en aantrekkelijk voor de doelgroep.

De zes genomineerde boeken zijn:

Nienke Berends, *Aaf graaft door*, met illustraties van Isabel Bouters.

Aaf mag mee naar Zeeland, naar een huisje aan zee met haar beste vriend Tom en zijn moeder. Ze bezoeken er een museum, waar Tom van de gids hoort dat hij afstamt van een tot slaaf gemaakte. Opeens realiseert Aaf zich dat haar eigen familiegeschiedenis, waarin slavenhandel een rol speelt, verweven is met die van Tom.

Nienke Berends schreef een verfrissend, invoelend, eigentijds verhaal met verschillende perspectieven op de VOC-geschiedenis. De jury heeft bewondering voor de humoristische stijl waarin de auteur een zwaar en schurend onderwerp met een lichte toets inzichtelijk maakt voor jonge kinderen. (En de jury moest erg lachen om de openingszinnen; perfect geschikt als voorleesboek in de week van de Lentekriebels).

De animatie bij *Aaf graaft door* is gemaakt door Bauke Gatzen.

Arend van Dam, *De ware geschiedenis van Dancing Buffalo*, met illustraties van Oksana Drachkovska.

Verspreid over de wereld wonen allerlei volken die al eeuwenlang hun eigen gewoonten en tradities hebben. In zijn verhalenbundel neemt Arend van Dam je mee op reis langs volken van over de hele wereld. Zo laat hij zien hoe ze zich staande houden in een snel veranderende wereld.

Arend van Dam schreef een boeiend en toegankelijk boek met een actuele, persoonlijke en scherpe blik op oorspronkelijke wereldbewoners. De jury looft de inclusieve manier waarop Arend van Dam en Dancing Buffalo samen hebben nagedacht over de opzet en uitvoering van deze veelzijdige bundel.

De animatie bij *De ware geschiedenis van Dancing Buffalo* is gemaakt door Storm Blok.

Linda Dielemans, *Koningsspel*, met illustraties van Sanne te Loo.

Als Auga in de verte kijkt, ziet ze alleen maar vage strepen en vlekken. Maar omdat ze van dichtbij juist wél scherp ziet, kan ze de fijnste versieringen maken in het ivoor dat de Groenlandse jagers meebrengen van de walrusjacht. Thuiswerk. Maar Auga wil op avontuur, en glipt stiekem aan boord van een schip naar Noorwegen.

Linda Dielemans schreef een meeslepend verhaal over de mogelijke ontstaansgeschiedenis van een adembenemend mooi ivooren schaakspel dat in 1831 gevonden werd op het Schotse eiland Lewis. De jury is onder de indruk van de trefzekere karakterschets van een onverschrokken bijziend meisje in een nog brillenloze wereld.

De animatie bij *Koningsspel* is gemaakt door Roos de Vette en Terra Alan.

Henna Goudzand Nahar, *Suikerland*, met illustraties van Renate Siepel.

De Afrikaanse Esi, haar broertje en hun slaaf Lano worden in het dorp door twee mannen ontvoerd en naar de kust gebracht, waar een slavenschip wacht. De drie kinderen worden samen in het ruim opgesloten en komen terecht op een suikerplantage aan de andere kant van de oceaan. Het zet hun wereld op de kop. *Henna Goudzand Nahar schreef een originele, stijlvolle en pijnlijke vertelling over slavernij, waarbij een bredere context wordt geserveerd dan die we veelal kennen. De jury looft de manier waarop de auteur zowel de Afrikaanse als de Europese geschiedenis van de slavernij in een boeiend en aangrijpend boek weet te verweven.*

De animatie bij *Suikerland* is gemaakt door Sofia Delga en Quinten Zijlmans.

Edward van de Vendel & Anousch Elman, *Misjka*, met illustraties van Annet Schaap.

Als de Afghaanse Roya met haar ouders en broers eindelijk een huis krijgt in Nederland, vindt ze dat daar ook een huisdier bij hoort. Het wordt een schattig dwergkonijntje: Misjka. Roya begint aan Misjka te vertellen over de vlucht uit haar land. Maar ze beseft dat ze daar zelf lang niet alles meer van weet. En dan, op een dag, is Misjka opeens verdwenen.

Edward van de Vendel en Anousch Elman schreven een ontroerend en op ware gebeurtenissen gebaseerd verhaal, een universeel verhaal over liefde en oorlog. De jury looft de manier waarop de auteurs een konijn benutten om een recente, universele en intieme geschiedenis naar boven te halen in een verhaal dat nooit af is.

De animatie bij *Misjka* is gemaakt door Bert Idenburg en Julia van Dijk.

Zindzi Zevenbergen, *De reis van Manie Schaafjys*, met illustraties van Hedy Tjin.

De jonge Francisco de Freitas verlaat het eiland Madeira op zoek naar werk en geluk. Ondanks vele tegenslagen en voortdurende heimwee bouwt hij een bestaan op in Suriname. Hij introduceert er het schaafjys dat hij in Trinidad leerde kennen. Het verlicht zijn bestaan en geeft hem zijn bijnaam.

Zindzi Zevenbergen schreef een ingenieus gecomponeerd familieverhaal over migratie en doorzettingsvermogen. De jury is vol lof over de manier waarop de rode draad van Manies levensverhaal wordt afgewisseld met geestige intermezzo's van kibbelende familieleden over de waarheid en fictie. De uitbundige illustraties van Hedy Tjin (de achterkleindochter van Manie Schaafjys) maken het boek tot een lees- en kijkfeest.

De animatie bij *De reis van Manie Schaafjys* is gemaakt door Nina Keijer en Marieke Beekmans.

[Bekendmaking winnaar van de Jonge Beckman]

Voordat zij bekendmaakt wie de Thea Beckmanprijs 2024 wint, spreekt de jury haar dank uit aan de jongeren die onder de bezielende leiding van Emmy Stevens de genomineerde titels hebben gelezen, en – geheel onafhankelijk van onze jury – tot een eigen oordeel zijn gekomen.

Eveneens dankt de jury de studenten van de Willem de Kooningacademie die bij de genomineerde titels een animatie hebben gemaakt.

Veel dank ook aan aftredend jurylid Moniek Warmer (vandaag helaas afwezig), die de studenten die de animaties maakten elf jaar lang onvermoeibaar en met grote inzet begeleid heeft.

We prijzen ons gelukkig dat we Nataschenka Leclercq bereid gevonden hebben om tot de jury toe te treden en het animatiestokje van Moniek over te nemen.

Tot slot spreken we onze dank uit aan het Archeon, dat ook dit jaar weer op voorbeeldige wijze voor in- en aankleding van de prijsuitreiking zorg heeft gedragen.

En dan nu het moment der waarheid. De winnaar is een met vaart en overduidelijk plezier geschreven jeugdroman. Een boek dat volgens de jury een ode is aan de verhalenvertellers en waarin tekst en illustraties feilloos op elkaar aansluiten.

De jury heeft besloten de Thea Beckmanprijs 2024 toe te kennen aan *De reis van Manie Schaafjys* van Zindzi Zevenbergen en Hedy Tjin.

De jury,

Inge Mooiman (kinderboekwinkel Silvester, Leiden)

Liselotte Dessauvagine (Desgevraagd)

Rutger van Driel (Marnix-academie)

Hubert Slings (stichting entoen.nu, voorzitter)

Monique Veldman (Archeon)

Moniek Warmer (SLO)